

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

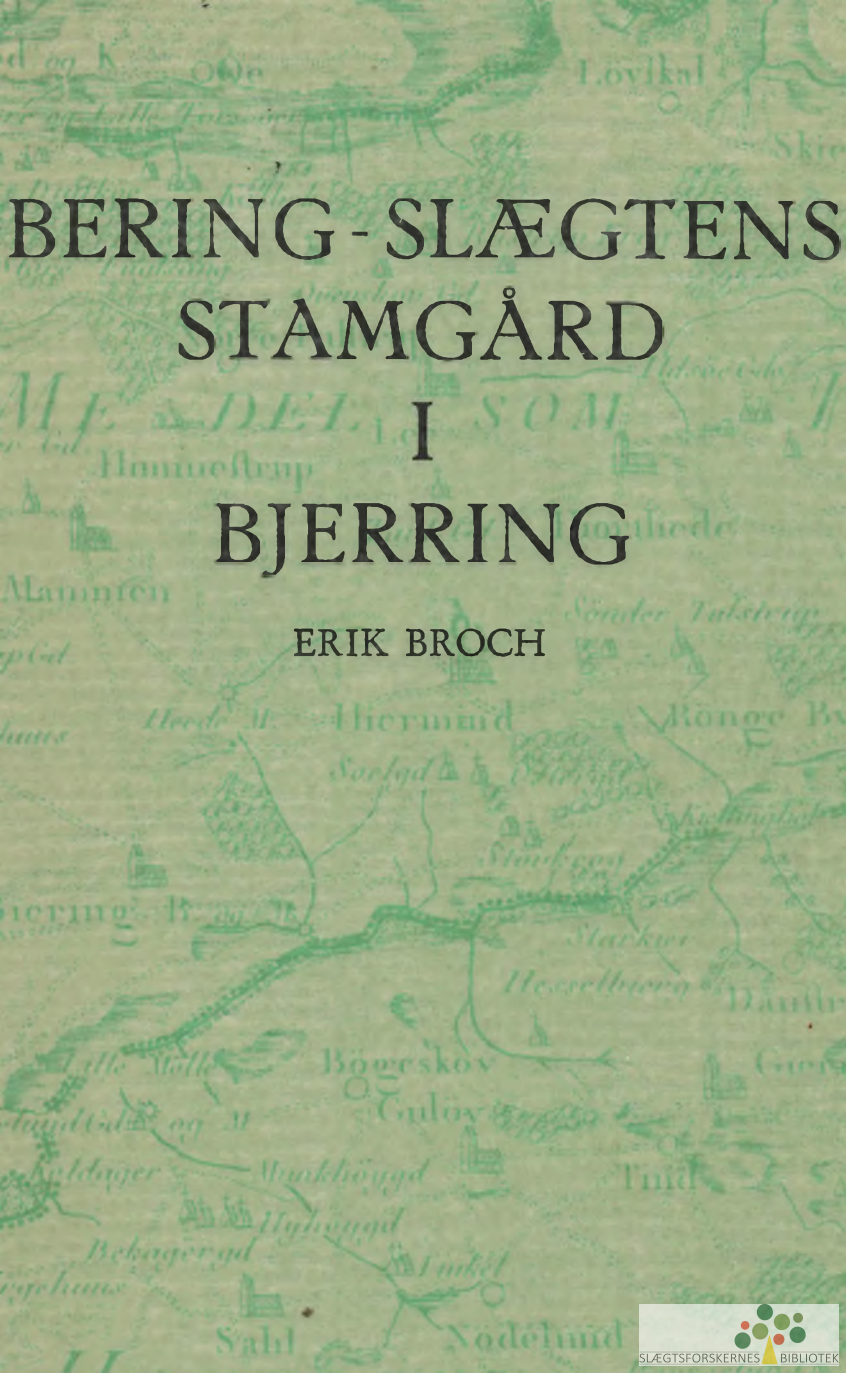
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERING-SLÆGTENS STAMGÅRD I BJERRING

ERIK BROCH

**BERING-SLÆGTENS
STAMGÅRD**

BERING-SLÆGTENS
STAMGÅRD
I
BJERRING

ERIK BROCH

LOKALHISTORISK ARKIV
BJERRINGBRO KOMMUNE
MCMLXXVI

Gårdens fæstere og ejere:

JENS ANDERSEN

1500 = tallet

CHRISTEN JENSEN

omkring 1600

PEDER CHRISTENSEN

(Pallesen)

nævnes 1616 og 1640

måske svigersøn:

MICHEL NIELSEN

før 1700

JACOB MIKKELSEN

= 1711

gift med

Karen Andersdatter

MICHEL JACOBSEN

1728 = 50

søskendebarn til:

gift med

gift m. Ellen Pedersdatter gift m.

1763 = 74

Peder Bering

købmand i Viborg

Peder Bering

borgmester i Viborg

1631 = 53

Frands Bering

CLAUS JENSEN

1711 = 28

PEDER HANSEN

RAVNHOLT

1751 = 63

JACOB MIKKELSEN
1774 - 87

gift m. Ane Jensdatter gift m.

ANDERS ERIKSEN
1787 - 1800

Søren Andersen, lærer i Hammel

Ane Jacobsdatter
gift med
MADS JESPERSEN
1800 - 06

gift m. CHR. BACH g. m. Bodil Sørensd.
1807 - 36 1836 - 39

NIELS SØRENSEN (BACH)
1839 - 75

PEDER MØLLER
1875 - 1909

g. m. Ane Sørensd.
1909 - 16

KARL MØLLER
1916 - 49

NIELS CHR. MØLLER
1949 -

Slægtsgården er aldrig blevet afhændet til fremmede, men siden middelalderen – indtil 1798 som fæste, derefter som selveje – overdraget i samme familie enten til søn, svigersøn, enke, eftermand eller broder.

I reformationsårhundredet levede i Bjerring en bonde og værtshusholder ved navn Jens Andersen; han boede i en stor gård, i hvilken der endnu i midten af det 18. århundrede fandtes et godt logement for rejsende. En anden tradition kalder ham Jens Madsen og hans kone Inger Christensdatter. De havde 6 sønner og en datter, af hvilke sønnen Peder Jensen Bering drog til Viborg og blev handelsmand og rådmand; han døde 1591 og blev navngiver til slægten Bering, der udmærker sig ved sønnen, borgmester Peder Pedersen Bering, død 1655, og mange præster samt som kronen på slægten den verdensberømte Vitus Bering (1681–1741).

Sønnen Christen Jensen overtog faderens gård og døde 1585 ifølge familiekrøniken, men efter ekstraskattemandtallet bor han her endnu 1614. Hans søn Peder Christensen (Pallesen) stævnedes 1616 af Peder Berings enke Kirsten Christensdatter for leverede varer til hans far, men frikendes af mangel på bevis. Endnu 1640 hed fæsteren Peder Pallesen.

I matriklerne 1664 og 1688 hed fæsteren Michel Nielsen, og 1701, Bjerring sogns kirkebogs begyndelsesår, nævnes han som afdød, da hans tjenestepige tog skrifte for horeri. Hans søn Thomas Michelsen Bering (ca. 1663–1737) blev først herredsfoged i Lysgård-Hids herreder og senere storkøbmand i Randers. Han giftede sig med møllerens enke i Hevring, hvis søn tog navnet Ditlev Ottesen Bering og blev far til eventyreren, rigsgreve Magnus Beringskjold (1721–1804), Struensees banemand, som selv sad i fængsel sine sidste 23 år.

Thomas Bering nævnes i 1749 af Beringslægtens historikskriver, pastor Vitus Bering i Ollerup, i dennes bog, Beringianæ, som søskendebarn til rådmand Frands Bering (1634–1695) i Viborg, der var søn af borgmesteren. Hvordan dette slægtskab nærmere skal forstås, nævnes desværre ikke, men

herigennem får de tusinder, der tæller en Bering blandt sine stamfædre, fastslået stedet for deres oprindelse, hvor deres fælles vugge står, og hvorfra deres verden går.

Sammenhængen i slægten fremgår også af dens forhold til Vejrum Bro. 1646 fæstedes brokornet af Jens Pedersen i Bjerring og Søren Poulsen i Sdr. Tulstrup; broen hørte under Skjern slot, som var delt i flere parter, hvorfor der udstedtes fire fæstebreve. 1686 var broen fæstet af Michel Nielsen i Bjerring, som lod sin søn Jacob stævne bønderne i Sdr.-Lyng herred for den skæppe byg, som alle mænd med heste skulle betale brofæsteren for at holde broen i forsvarlig stand. Ejerne var i 1688 Frederik Arensdorf til Skjern og Chr. Skeel til Ulstrup. I 1731 tiltrådte igen en af Bering-familien, idet handelsmand Peder Thomasen Be-

Bjerring kirke.

ring i Randers sikrede sig grund til brohus og have for en årlig afgift af 4 mark til grevinde Scheel på Ulstrup og fik skøde på 7/8 af broen fra Henning Arensdorf, som 1689 havde arvet andelen. Peder Bering oprettede 1737 kro og fik 1738 kgl. bevilling til at oppebære bropenge. Han døde i Horsens 1739, og ingen af hans tre døtre overtog broen, som overgik til Ulstrup.

Michel Niensens datter Agnete giftede sig 1701 i Elsborg kirke med Søren Brixens i Kolbech, og en søn Niels Mikkelsen (død 1721) var 1688 forpagter af Skibelund, hvor han (død 1721) var 1688 forpagter af Skibelund, hvor han efterfulgtes af sønnen Jens Nielsen Bering (død 1757), som 1750 optrådte som værge for børnene i Bjerring.

I gården i Bjerring fødtes 1654 sønnen Jacob Mikkelsen, den næste besidder; han døde allerede 1711, men var 1702 blevet gift med Karen Andersdatter (1666–1747) fra Kjællinghøl, hvor hendes bror Christen Andersen 1736 af-

Stuehuset i sin oprindelige skikkelse.

løstes af sin kone Elle Jensdatters søn Jens Jensen som fæster; dennes datter Ane Jensdatter blev senere også kone her i gården.

Karen giftede sig igen med Claus Jensen (1684–1728), som overtog fæstet, og hvis skifte giver de første fyldige oplysninger om den rigdom, der altid har hersket i gården, og som er fremkommet ved købmandshandel. Her fandtes blandt andet følgende varer: 25 store kohuder og 13 rumplingshuder, 21 sider røget flæsk som vejede 2 skip-pund 4 lispund 8 pund (712 pund), 48 tdr. rug, 2 tdr. mjød, 2 tdr. à 32 kander (128 potter) brændevin, 4 nye slibesten. Desuden fandtes brændevinskedel med piber, en fire-lispund jernbismer med malmlod, en gammel sadel og bid-sel med hvid vadmel's skabberak, og blandt mange møbler en jernbeslagen og brun anstrøgen egekiste med lås, et stort egeskab eller treseur med fem låger for, et bord med skab under og et med åben fod og stuf under, samt 2 store skilderier af kongen og dronningen og et messing-fyrbækken, som antagelig er identisk med det, der endnu findes i går-

Udsnit af krus fra 1702.

Barok sølvstob (i låget fransk »dobbeltdaler« Henrik IV 1604), givet Karen i fæstengave 1702 af Jacob Mikkelsen, nedarvet i mere end et kvart årtusind i samme familie, gennem det 18. årh. i støngården, 19. årh. i Bjerring Mølle og 20. årh. i generalpostdirektør C. I. Mondrups familie i København.

den. Det kostbareste var et lidet sølvbæger med indskriften C J S K A D 1712, som enkens sidste mand i fæstens gave havde givet, og et lågkrus fra den første mand: I M S B 1702 K A D K, som endnu er bevaret i familien; det fulgte i 1800 med til Bjerring mølle og var der dette århundrede ud.

1728 var sønnen Michel Jacobsen af 1. ægteskab heldigvis blevet gammel nok til at overtage stamsædet, og han fik fæstebrev 14/5. Han var født 1708 og blev båret til dåben 16/12 af sin rige onkel Thomas i Randers' kone, og hos dem var han udi kondition (tjente), da stedfaderen døde, for at lære handelen. Endnu før han overtog gården, viste hans økonomiske sans sig ved, at han havde fæstet Lee sogns kongekorntiende på livstid. I hans tid havde gården endnu som omtalt indkvarteringsmuligheder. Han giftede sig med Ellen Pedersdatter (1712–84), der var datter af Peder Jensen Solgaard (død 1738) og Anne Michelsdatter i Solgård i Hjerminde.

De fik 6 børn, hvoraf sønnen Peder kom til Viborg og sønnen Johannes til København, og datteren Anna Katrine blev kone på St. Torsager og datteren Kirsten døbt 14/2 1750, men døde samme aften, 3 dage efter faderens begravelse. I skiftet efter Michel Jacobsen kulminerer rigdommen i gården. Af kontanter fandtes 28 specier, 160 danske kroner (sletdaler), 70 tremarker, 3 gulddukater, (parryk-)8- og 24-(rigsort)skillingsstykker for 206 rdl., blandingsmønt m. m. i alt for 493 rdl. Da en stud eller gennemsnitsko vurderedes til 4 rdl., må man, omsat til vore dages penge, regne med, at indholdet af den gamle egekiste med de tre hvide jernbånd svarer til flere hundrede tusinde kroner. Når alle udgifter var fratrukket, var boets nettobeløb 1522 rdl., hvilket svarer til over 1 mill. kr.

Mønter fra midten af 1700-tallet.

Købmandshandelen, hvortil var anskaffet 1 vægt med 2 messingskåle (som endnu 1976 findes i gården), var udvidet med bl.a.: 4 skp. stensalt, 8 mark gåsefyld, 1/2 fjerding grøn sæbe, 1 td. tjære, 3 tdr. vin, 4 ruller = 24 pund tobak, 1 pund ingefær, 4 pund engelblåt, 1 skp. kommen, 16 lispund stangjern. Også uldhandelen var begyndt: 329 trøjer, 151 par strømper og 12 par vanter. Af nyt indbo: 1 slagseng i skikkelse som en grønmalet dragkiste med gule metalbeslag, 1 klokværk på 12 timers løb udi grønmalet furfural, 2 højryggede læderstole, 1 blåt porcelænskrus med tinlåg og i bryggerset 1 egemæskekar på 8 tdr.

Bornholmerur mellem sengevarmer og dørslag, hvorover en vægtskål af messing, som er gårdens ældste sikre stykke inventar.

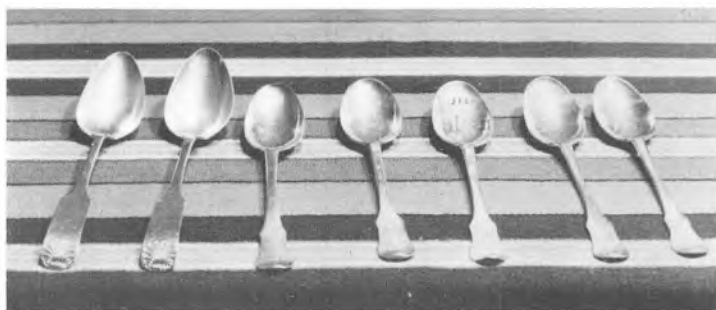
Ellen giftede sig 1751 med Peder Hansen Ravnholt fra Thorning sogn, men havde samme uheld med ham, idet han også døde knap 50 år gammel i 1763 fra kone og datteren Kirsten, der senere blev gift med Peder Christensen Sløv-krog i Grensten. Nu drev enken gården udmærket til 1774, da hun overlod styret til sønnen Jacob Michelsen (1741–1786) ved en endnu bevaret aftægtskontrakt, som udgør det ældste dokument af gårdens arkiv. Heldigvis er hendes skifte også bevaret i original, for gården var nu kommet under Himmestrup, hvis skifteprotokol først er bevaret fra 1790. Det var et rigt bo for en aftægtskone på næsten 500 rdl. med masser af sengetøj og gangtøj; sølvtøjet fra 1728 var her stadig, endvidere et stort og et lille sølvbæger og 12 sølvspiseskeer, der vejede 40 lod og vurderedes til 20 rdl.

Jacob Michelsen havde 1774 giftet sig med Ane Jensdatter (1745–1820) fra Kjællinghøl, hvis faders tante 1702 havde gjort samme flyt, og han bevarede rigdommen ved en betydelig handel med uldtøj og mjød i oksehovedvis, således at boet ved hans død 1787 vurderedes til netto 1132 rdl. Af indbo nævnes alt sølvtøjet igen, 1 fyrdragkiste med 4 skuffer forestillende, men dog til at udtrække som en slagseng, 1 egeskab med billedskærerarbejde på, 1 hængeskab med 1 sølvbæger: JMS 1768 A JD, 1 24-timers slåværk i grønmalet foderal – og af handelsvarer: 52 ulden bunden trøjer, 6 dusin uldærmer, 1 dusin små ærmer, 24 trøjer, 44 små trøjer; derefter nævnes der snesevis af debitorer i nabolandsbyerne.

Ane giftede sig igen 1787 med Anders Eriksen (ca. 1756–1826), søn af gårdmand Erik Andersen i Levring. Han overtog fæstet og blev 22/6 1798 selvejer, men købte allerede 1800 Bjerring Mølle, hvortil de flyttede. De fik 1789 en datter Maren, der døde 2 år gammel, men i 1. ægteskab havde Ane født 3 sønner og 3 døtre: Ellen (1775–1801) ægtede Mads Jespersen fra Vejrumbrohus i 1800, da de

Arvesølv fra 1700- og 1800-tallet.

overtog slægtsgården, og fik datteren Ane Katrine Madsdatter (1801–28), gift 1821 med lærer Peder Jensen Faarup (1798–1884) i Bjerring og senere i Hjermind. Michel (f. 1777) døde 2 år gammel, 1780 tvillingerne Michel, der heller ikke gik til gode, og Anne, der 1801 indtog sin søsters plads i ægteskab og gård, men allerede 1806 mistede hun Mads, for 1807 at gifte sig med Christen Andersen Bach (1775–1836) fra Handest; hendes børn var Jacob (1802–02), Jesper (1804–27), og faderens posthume Ellen Marie (1806–37), der 1827 blev gift med lærer Jens P. Sørensen Vistoft (1804–96) i Lee og moder til Vistoft brandkasses stifter. Karen (1782–1817) fik heller ingen fremmed, idet hun 1810 giftede sig med en bror til søstrenes mand, kromand Jens Jespersen (1784–1822) ved Vejrumbro; deres eneste søn Jesper Jespersen (1810–44) giftede sig til Julie-lund ved Allingåbro med Elisabeth Bolette Pind (1813–48), søster til grevinden på Gammel Estrup, og fik flere børn, hvoraf dog ingen overtog gården, som gik videre i eftermanden Christen Højlands (1825–91) slægt. Kromanden giftede sig 2. gang med Anders Eriksens søsterdatter Ane Marie Enevoldsen (1793–1877) fra Hjermind skole, der 1822 ægtede sin fætter landmåler Erik Pedersen (1793–

Regnskabsprotokol fra 1805 og familiebibel.

1850) fra Levring, som overlod kroen til Ane Maries søsterdatter og hendes mand Jens Hesselbjerg Sørensen, hvis svigersøn, lærer Anton Thorsen i Ø, overtog kroen i 1902 og 1935 overlod den til sønnen I. P. Thorsen. Endelig Jacob (1786–1823), der måske havde lod i den Andreas Jacobsen Møller, født 1814, som fødtes af en tjenestepige i Bjerring Mølle og adopteredes af mølleren Anders Eriksen, og som 1843 blev gårdmand i Gullev, hvor han efterfulgtes af sønnen Anders Erik Andreasen (født 1841) og dennes søn Andreas (Jerik) Andreasen (født 1872).

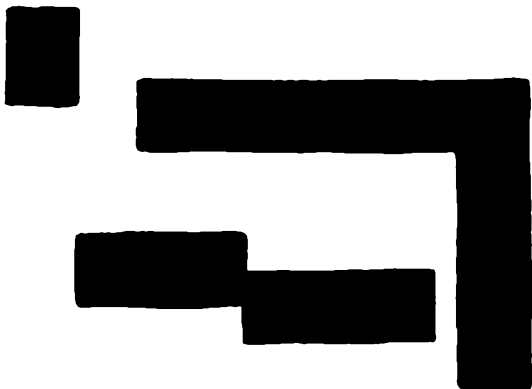
Mads Jespersen (1781–1806) havde før sit 20. år giftet sig til gården og drev i godt fem år en betydelig handel, hvorfor han 1805 indrettede en regnskabsprotokol på 466 sider med alfabetisk register, der nævner hans forretningsforbindelser: i omegnen hosekræmmere, i Randers leverandører af kaffe og kandis, og i København aftagere af uldvarer.

Omkring 1900 havde gården en længe ud mod vejen og gadekæret.

Gården omkring 1950.

Skitse efter udskiftningskortet fra ca. 1800 viser længernes beliggenhed.

Længernes placering i gården var den samme ejendommelige som den dag i dag: mod syd lå stuehus og stald, mod øst lade og mod nord en stald; vest for denne lå desuden et lille stuehus indeholdende Herberget eller Nye Stuen (sådan kaldtes den både 1728, 1750 og 1787), der endnu sås på matrikelskortet efter 1800.

I Mads Jespersens skifte nævntes af sølvtøj bægeret fra 1768, og af spiritus var der bl.a. 2 oksehoveder = 480 potter, mjød. Blandt afdødes gangtøj beskrevs: 1 sort hat med rødt hatslag og hue. At Herberget ikke mere brugtes til sit formål, ses af, at det var fyldt med gamle egekister og skabe proppet med uldvarer samt 1 ildersaks.

Hans eftermand Christen Andersen Bach omlagde handelen til stude, 1818 fik han dog leveret 104 potter brændevin af Chr. Lassen i Mausing Mølle; han fortsatte protokollen, men foruden studehandelen mest med notitser om udsæd, avl, vejrlig og lokale oplysninger fra Bjerring. Christen Bach mistede allerede 1814 sin kone Ane Michelsdat-

Spisestuen i gården 1975. Bemærk tinfadene fra ca. 1750, postejformen, temaskinen og vandkedlen i baggrunden og gryden på bordet.

Fra spisestuen.

Smukt interiør fra gæsteværelserne ovenpå, hvor især udlændinge nyder »bondegårdsferie« i historiske omgivelser.

ter og giftede sig samme år med sit bysbarn Bodil Sørensdatter (1786–1849) fra Handest skole.

Deres adkomst på gården ordnedes først 1826 ved at tinglæse Mads Jespersens skifte og Ane Jacobsdatters og Chr. Bachs vielsesattest, men tinglæsningen fik den anmærkning, at skødet gjaldt godt 7 tdr. hartkorn, men at Mads Jespersen kun havde tinglæst adkomst på 4½ tdr., som han havde erhvervet 1801 ved at købe nabogården mod nord, som blev nedlagt og indlagt under stamgården, som derved fik en mark af dobbelt bredde i forhold til de andre gårde i Bjerring.

I 1836 døde Chr. Bach, men allerede i 1818 havde han mistet håbet om at få livsarvinger, hvorfor han og Bodil oprettede testamente om, at længstlevende skulle sidde i uskiftet bo og ved nyt ægteskab betale den symbolske sum af 10 rdl. til afdødes arvinger, samt hvis Chr. Bach skulle dø først, ønskede og håbede han, at enken ville understøtte hans stedbørn af 1. ægteskab, dog uden at være forpligtet til noget bestemt. Dette testamente fik Bodil læst 1840, samme dag som hendes skøde af 1839 til hendes bror Niels Søren-

Egestandkiste med indskrift: N S S B 1839, netop året for Niels Sørensen Bachs overtagelse af gården.

sen på gården for 2000 rdl. og aftægt samt 1000 rdl., hvis han skulle sælge den. Den kedelige anmærkning om delvis adkomst gik igen, men annulleredes 1858 som ældre end 20 år. Besværlighederne kunne have været undgået, hvis skødet af 1800 fra Anders Eriksen var blevet fremvist, idet det bærer påskrift om at være tinglæst og virkelig den dag i dag findes i herredskontorets skøde- og panteprotokol, men ved en fejl var faldet ud af registret, som var det eneste, man i praksis kunne benytte.

Niels Sørensen Bach.

Karen Frederiksdatter.

Kobbergryder og -kedel i køkkenets oprindelige åbne skorsten fra 1852. Komfuret er anbragt senere og til daglig overdækket.

Niels Sørensen Bach (1797–1875) blev sognefoged 1851 og byggede 1852 det nuværende stuehus for 593 rdl. foruden tag, maling, stenbro, føde og håndlanger. Han giftede sig 1840 med Karen Frederiksdatter (1818–96), som var datter af Mads Jespersens bror Frederik Jespersen (1793–

Eksempel på sparsommelighed i 90'erne. Da hustruen Karen Frederiksdatter døde 1896, udskiftede man marmorpladen i gravstenen.

Peder Christensen Møller.

Ane Møller.

1833) i Bro Mølle, som arvedes i lige linie af Jesper Frederiksen (1817–87), Anders Jespersen (1848–1929), Anton Jespersen og Johannes Jespersen.

De fik en søn Søren i 1842 og en datter Ane Jensine Frederikke 1848. Hun giftede sig 1874 med Peder Christensen Møller (1833–1909) fra Lille Mølle, som 1875 overtog gården og blev sognefoged. Deres eneste arving Karl K. K. Møller (1891–1966) overtog 1916 gården og 1926 sognefogedembedet. Han giftede sig med Maren Nielsen (1893–1919) og derefter med dennes kusine Boline Andersen (1893

Hængeskab, udkåret af en søn i gården, Niels Christian, som 1899 blev dræbt af lynet.

Maren.

Karl Møller.

Boline.

Stuehuset 1975.

Kirsten og Peder Møller i nabogården.

-1966) og fik med hver en søn, Peder Møller, der blev sognets sidste sognefoged, og Niels Christian Møller, der fik gården i 1949 og giftede sig med Valborg Møller. Deres døtre Bodil og Dorte skal engang føre en af landets ældste slægtsgårde videre.

Niels Chr. Møller.

Valborg Møller.

Bodil.

Dorte.

Kilder:

Gårdens arkiv i Lokalhist. Arkiv i Bjerringbro suppl. med xeroxkopier fra Landsarkivet og Rigsarkivet.

Bøger om Bering-slægten:

Delineatio stirpis Beringianæ 1749, 14 sider (udg. af Arkiv for Genealogi og Heraldik).

Slægten Bering på Viborgegnen . . . , 11 sider (udg. af Personalthistorisk Tidsskrift 1942).

Slægtsbog over afkommet af pastor Vitus Pedersen Bering i Rind, 27 sider (uddr. af J. Vahls slægtsbog).

E. BROCH:

Bering-slægtens stamgård i Bjerring er udgivet 1976 af Bjerringbro Lokalhistoriske Arkiv med støtte af gårdens nuværende ejer.

Tidligere er udkommet:

Bjerringbro Mølle, 1974.

Ekspedition:

Bjerringbro Kommunes Bibliotek.

Pris: Kr. 20,00 pr. stk.

Reproduktion og tryk:

Gudena. Tryk, Bjerringbro.

